

XAVIER BOSCH, director
TONI CRUANYES, director adjunt

SALVADOR COT, director d'edicions

DAVID GONZÁLEZ, LLUÍS MARTÍNEZ, JOSEP PLAYÀ,
subdirectors

SECCIONS: JOAN ARMENGOL [Economia]; IGNASI
ARAGAY, ANDREU GOMILA [Cultura i Espectacles];

ALBERT BALANZÀ [Política]; TONI BROSA [Esports];
DAVID CAMINADA [Opinió]; MANEL CASTILLA [Disseny];
SANTI GONZÁLEZ [Món]; PEPA MASÓ [Societat i
Barcelona]; ÓSCAR MONTFERRER [Comunicació];
ALBERT PLA [Edició]; MONTSERRAT RIUS
[Documentació]; ROBERT RAMOS [Fotografia]
Delegada a Madrid: MONTSE OLIVA
AVUI.CAT: SÍLVIA BARROSO

VICENT SANCHIS, president del Consell Editorial

REDACCIÓ I SEU SOCIAL:
Enric Granados, 84 - 08008 Barcelona
DELEGACIÓ A MADRID:
Carrera de San Jerónimo, 15-17 - 28014 Madrid
Tel.: 91 454 72 66 - Adreça electrònica: madrid@avui.cat
CENTRALETA Tel.: 93 316 39 00 - Fax: 93 316 39 36
DISTRIBUCIÓ Tel.: 93 316 39 16 - Fax: 93 316 39 15
ADREÇA INTERNET: <http://www.avui.cat>
SERVEI D'ATENCIÓ AL CLIENT Tel.: 902 884 252 - Fax: 93 316 39 15

SUBSCRIPCIONS: DYRSA Pere IV, 467 Barcelona. Tel.: 902 884 252

PUBLICITAT: CORPORACIÓ CATALANA DE COMUNICACIÓ, S.L. Enric Granados, 84. 08008 Barcelona.
Coordinació i reserves: Tel.: 93 316 39 04 - Fax.: 93 445 81 93 - Adreça electrònica: publicitat@avui.cat

IMPRESSIÓ: Gráficas de Prensa Diaria. DL: B20.249-1976 DIFUSIÓ CONTROLADA PER L'OJD.
A efectes del que preveu l'article 32.1, paràgraf segon de la LPI, Corporació Catalana de Comunicació SL s'oposa expressament a la utilització de qualsevol contingut d'aquest diari amb la finalitat de fer ressenyes o revistes de premsa amb fins comercials (press-clipping) sense comptar amb l'autorització prèvia de Corporació Catalana de Comunicació SL.

Eulàlia Solé

Sociòloga i escriptora

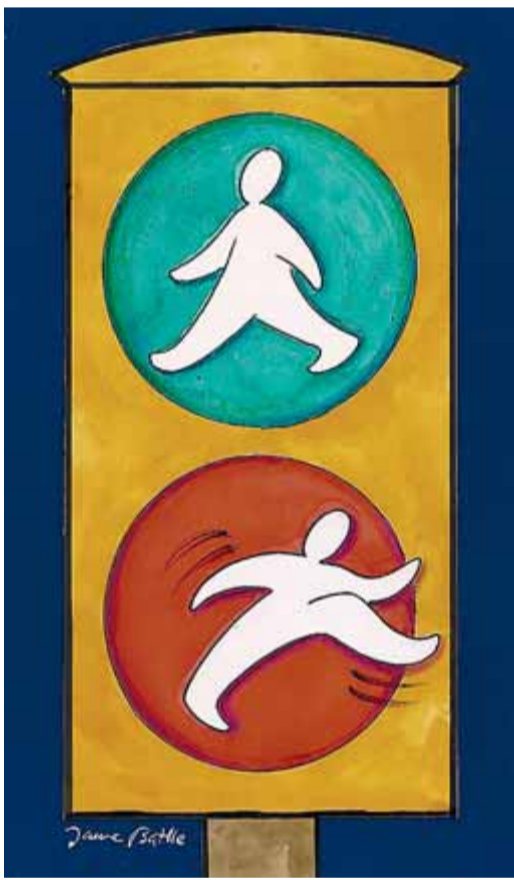
Educació ahir i avui

Encetat el mes de setembre, l'ensenyament escolar comença a esmolar les eines. Tornarem a parlar de l'educació impartida a les aules, sense deixar de preocupar-nos per l'altra, per l'educació com a sinònim de bones maneres. ¿Podem considerar que solem comportar-nos educadament? ¿Joves i criatures són uns mal educats? ¿Els adults es ensenyem urbanitat? Hi ha un corrent d'opinió que pensa que el jovent en general està mancat de bona educació, que no es porta adequadament ni a casa, ni a l'escola, ni al carrer. Un corrent que creu que s'ha abaixat el llistó en el respecte envers els progenitors, els mestres, la gent en general i els grans en particular. Potser sí, potser no, perquè hi ha de tot. Entre els petits i entre els adults, ja que aquests mai no podran ensenyar bones formes si ells mateixos no les practiquen.

VAL A DIR QUE LES NORMES de cortesia s'han anat depreciant durant els últims decennis, tal vegada com una contraposició d'esquerres enfront del decòrum de la burgesia. Com si ser mal educat garantís una més ràpida democratització de la societat. Va ser al segon terç del segle XX quan van aparèixer els renecs en boca de nois i noies, o quan es va optar per no cedir el pas a les persones grans. Cert que les generalitzacions tendeixen a resultar injustes, però van ser molts, i ho són, els adscrits als nous (mals) costums. Hi ha gent que no saluda els veïns quan se'ls troba per l'escala; que ignora que per una vorera estreta ha de caminar per la seva dreta; que deixa anar la porta als nassos de qui ve darrere.

TAL VEGADA LA RIGIDESA que el franquisme va imposar en la instrucció escolar podria explicar en part aquesta mena de rebel·lia contra la bona educació. Després d'anys d'alliçonament a l'escola amb manuals de civilitat, potser la reacció havia de ser a la contra. Si recuperem alguns d'aquells quaderns hi descobrim una gran dosi de dirigisme, amb recomanacions l'aplica-

“Val a dir que les normes de cortesia s'han anat depreciant durant els últims decennis, tal vegada com una contraposició d'esquerres enfront del decòrum de la burgesia. Com si ser mal educat garantís una més ràpida democratització de la societat”

JAUME BATLLE

ció de les quals no deixaria de ser benvinguda barrejada amb altres que tant ens poden provocar el riure com semblar-nos repel·lents.

PER EXEMPLE, LLEGIM QUE el nen mal educat “s'atura a jugar amb els amics que el criden sense mirar amb qui es diverteix”, o “surts de casa sense estar vestit del tot i a vegades arriba al carrer desmanegat”. En canvi, el ben educat, “com a bon cristià, té el costum de senyar-se al sortir de casa”, i “agafa el camí més recte sense entretenir-se mai ni posar-se a jugar amb ningú”.

QUANT A LA NENA MAL EDUCADA, “es diverteix amb qualsevol i de qualsevol manera, la qual cosa és molt perillosa”, mentre que la ben educada “posa pau entre les seves companyes, que acostumen a barallar-se per coses de poca importància”, o “gaudeix divertint els seus germans petits i sol jugar a allò que els altres prefereixen”.

ÉS DEMANAR MOLT, AIXÒ d'emmotllar-se tothora als desigs dels altres, i també podem preguntar-nos què significava anar desmanegat. ¿Per ventura consistia a dur els pantalons sota cintura o estripats? Simples aparences, és clar, perquè el que compta és el fruit del capteniment. Compta, posem per cas, la porqueria que als transports públics deixen al seient les sabates d'algú que hi posa els peus. Cal suposar que als autors d'aquesta potineria no els preocupa gens asseure's al seu torn sobre la brutícia que hagi deixat un altre brètol. Actitud xocant en una època tan higiènica que tothom es vanta de dutxar-se diàriament.

PER ALTRA BANDA, EN L'ASSUMPTE de la bona educació hi plana un cert malentès. Actuar amb educació no consisteix tan sols a ser refinat, sinó que es tracta de dedicar al proïsme la consideració que un mateix voldria obtenir. Ara bé, si algú és tan bèstia que li agrada rebre als nassos un cop de porta, no cal esperar que l'aguanti per a ningú.

EN DIRECTE

Cranis, cervells i formigues

David Bueno

Professor i investigador de genètica de la UB

Una de les qüestions més fascinants de la biologia és entendre la història evolutiva de la nostra espècie, i una de les maneres de fer-ho és analitzant els ossos dels nostres avantpassats. Els més informatius acostumen a ser els de les cames i la pelvis, atesa la postura erecta dels homínids, i el crani, que en general ha anat augmentant de mida en el nostre llinatge. Aquest augment de mida s'ha associat a l'increment de les capacitats cognitives, atès que permet allotjar un cervell progressivament més gros. Tanmateix, aquest fet no explica completament l'increment de les capacitats cognitives, clarament més desenvolupades en els humans actuals que en qualsevol altre homínid ancessor nostre. De fet, la capacitat cranial de l'home de neandertal, tècnicament i culturalment menys avançat que nosaltres, era major que la nostra. A més a més, si es comparen els cranis de persones tant d'una mateixa població com de diversos indrets del món s'observa que la capacitat cranial és una característica relativament heterogènia, i que dins la nostra espècie no està lligada al coeficient intel·lectual. Ho hem pogut comprovar personalment aquests dies en una illa tan particular com Islàndia, on el fet que la població s'hagi mantingut reduïda i relativament homogènia durant molts segles facilita aquests estudis. És evident que cal un altre factor per explicar l'increment cognitiu que ha experimentat el nostre llinatge, i cal buscar-lo, com explicaré en una propera columna, en l'estructura del mateix cervell.

Els balnearis es reciclen

Teresa Pàmies

Esriptora

Aquest agost he tornat uns dies al Prats, de Caldes de Malavella, fugint de l'atuïdora xafogor de Barcelona. Hi he retrobat amics i coneguts amb un any més a les cames i a les artèries, que

“el temps que fuig” —com diu el bell poema del recordat Tomàs Garcés— deixa més feixugues i embussades. Per pal·liar-ne els efectes, els vells busquem al balneari les condicions que ens permetin passar el tràngol sense sentir-nos destorb per a ningú. Respirar l'aire incontaminat a l'ombra dels arbres d'un acollidor jardí adaptat a la lectura tranquil·la i a la conversa estimulants; una alimentació adient, un perso-

nal de servei afable i competent, remullar-se en aigües termals o fer una becaina a la gandula són pal·liatius a les xacres de la senectut, causa d'hipocondria que indueix, a qui en pateix, a renunciar a les poques satisfaccions d'octogenaris i nonagenaris com els que s'organitzen un estiu auster i reparador. Enguany hi he vist més gent gran i menys cadires de rodes i caminadors ortopèdics. Sense complexos ni

prejudicis, són majoria els que utilitzen bastó o crosseja per passejar, desplaçar-se al menjador per als tres àpats diaris, sortir a comprar el diari, buscar seient al jardí per llegir-lo o a la nit de ballaruga, com a espectador amb problemes de mobilitat que no afecten l'estat d'ànim engrescat pels ritmes que ballaren de joves. A la pista encara hi ha espectacle protagonitzat per jubilats menys rebregats i més animosos. Quan el

bastó o el caminador no poden ajudar, quan els problemes de mobilitat deriven en inestabilitat i vertigen, és fàcil trobar acompanyant, home o dona, immigrant o nadiu, dedicats a una feina tan humil i necessària. Enguany n'he fet l'experiència i em sembla admirable. El balneari també es recicla, “posant-se al dia dels progressos en la seva especialitat”, com defineix el verb *reciclar* el reciclat diccionari de l'IEC.